

SYBREN VANOVERBERGHE (°1996)

Het werk van Sybren Vanoverberghe beweegt zich op het snijvlak van natuur en cultuur. Voor zijn fotografische beelden zoekt hij desolate plekken op en legt zo sporen van een verdwenen menselijke aanwezigheid vast. Tijd- noch plaatsgebonden relictten, het afwezige wordt zichtbaar gemaakt.

Tentoonstelling Keteleer/Platform 6A, Otegem, 12 maart – 7 april 2023

Visuele connecties tussen geschiedenis, erfgoed en het landschap vormen de rode draad in het oeuvre van Sybren Vanoverberghe. Met de benadering van een archivaris of archeoloog kent hij waarde toe aan restanten van vervlogen tijden. Hij zoekt hiervoor heel bewust plekken op die in de loop der tijden hun functie verloren: van barre woestijnen tot in onbruik geraakte industriële sites. Zijn werk ontvouwt zich in reeksen, al dan niet gelieerd aan een bepaalde plaats, telkens resulterend in een publicatie.¹ Toch zijn er vaak visuele associaties naar eerder afgebakende beelden. Het vormelijke neemt de overhand, het geografisch component lost op.

Voor *Conference of the Birds* ondernam de kunstenaar een autorit van vierduizend kilometer naar Iran. De titel van de fotografische serie is afgeleid van een Perzisch gedicht waar vogels een aantal valleien doorkruisen op zoek naar een paradijs. De hier ontstane beelden zijn ijl en

¹ Zijn twee eerste reeksen waren hoofdzakelijk toegespitst op het zoeken naar een eigen beeldtaal. Het eerste boek, *PIRATE!*, is uitgegeven in eigen beheer.

kwetsbaar, getuigenissen van een verlaten, ruïneuze site. Onbewoond, desolaat en stil, of om de woorden van Vanoverberghe te gebruiken: “*Er is niets, en tegelijk ook zoveel. In de afwezigheid valt er zoveel te zien.*”² Een notie van tijd, verval en interpretatie van een geschiedenis sluipt binnen. De palmbomen hebben hun exotisch karakter verloren. Door de strenge kadrering krijgen ze een ietwat troosteloos beeld. Het beeldkader maakt dat er geen extra informatie vrijkomt en verleent hierdoor een enigmatische dimensie aan het visuele document. Individuele beelden moeten volgens de kunstenaar op zichzelf kunnen bestaan, maar eveneens in verbinding met elkaar gepresenteerd kunnen worden. In de hieruit resulterende tentoonstelling werden grootschalige afdrukken vrij opgesteld in een ruimte, de sequentie weergevend van elkaar opvolgende beelden. Elk frame heeft elementen in beeld van het daarop volgende fragment. De installatie komt zo tegemoet aan de beperking van de fotografie om een plaats volledig forensisch te fotograferen. Kleinschalige afdrukken vergezellen de presentatie als een soort voetnoten. De houten lijsten met clips in messing vormen als het ware archiefdoosjes, het formaat van de prints roept herinneringen op aan oude postkaarten.

Palm 07, 2019, Archival Pigment Print, 98 cm x 78,4 cm

SNDCSTLSRBBSH50, 2021, Archival Pigment
Print in Artist Frame, 135 x 108 x 3 cm

Tijdens de pandemie ontstond *Sandcastels and Rubbish*. Door de toenmalige reisbeperkingen was Vanoverberghe genoodzaakt om locaties dichterbij huis op te zoeken. De haven van Gent werd zijn werkterrein, een plek die, hoewel recenter van oorsprong, toch al een ruïne in zich draagt. Elementen van een schroothoop krijgen een sculpturale kwaliteit en trekken zich weg van de plaats waar ze gefotografeerd zijn. Voor het eerst nam de kunstenaar ook artefacten mee om in een studiosetting te fotograferen. Elementen uit een afvalberg krijgen zo plots waarde. De foto's leveren ook een boeiende vraagstelling op: gaat het hier om gecomponeerde

² https://www.standaard.be/cnt/dmf20230905_95778946

of bestaande beelden? Het gelijknamige boek focust, in tegenstelling tot de vorige publicaties, in hoofdzaak op de grafische kwaliteiten van de grijswaarden. Beelden gezeefdrukt boven andere foto's geven een extra gelaagdheid en ondefinieerbaar karakter.

Diverse experimenten met beelden uit zijn archief resulteren eveneens tot UV-prints op aluminium. Door het polijsten en opschuren van de drager krijgen de foto's eerder het aanzien van grootschalige etsplaten. De witte partijen leggen het basismateriaal bloot en fungeren als een spiegel. Reflecties van zowel de omgeving als de toeschouwer dragen bij aan de beleving en de betrokkenheid van de kijker.

Tentoonstellingsoverzicht *Desert Spirals*, 2023

Zijn meest recente tentoonstelling, *Desert Spirals*, is het resultaat van een intense samenwerking met de architect Theo De Meyer.³ Verschillende beeldtalen komen hier samen: de reeks recente foto's, ontstaan in de uitgestrekte Marokkaanse woestijn, gaan in dialoog met oude gravures en de scenografische ingrepen van De Meyer. Portalen, op maat gemaakte deuren en andere obstakels opgebouwd uit rudimentaire bouwmaterialen, begeleiden de kijker door de galerieruimte. De toeschouwer wordt zich zo bewust van elke stap die hij zet, vergelijkbaar met de nauwgezette aandacht van de fotograaf. De vraagstelling rond 'hoe functioneert een plaats' en 'hoe verliest een plaats zijn functie', bepaalt hier opnieuw de beeldvorming. Geïsoleerde relictten die voor Vanoverberghe fungeren als een soort erfgoed, afgezonderd van tijd en plaats.

Danielle Wuyts

³ *Desert Spirals*, 2/09 – 7/10/2023, Keteleer Gallery, Pourbusstraat 35, Antwerpen

WEBSITE

<https://www.sybrenvanoverberghe.com/>

PUBLICATIES

iPIRATE!, 2017, uitgegeven in eigen beheer.

2099, 2018, Gent, Art Paper Editions

CONFERENCE OF THE BIRDS, 2019, Gent, Art Paper Editions

1099, 2020, Gent, Art Paper Editions

Sandcastles and Rubbish, 2021, Gent, Art Paper Editions

Desert Spirals, 2023, Gent, Art Paper Editions

BRONNEN

Lezing 14 september 2023, Magdalenazaal, Brugge

https://www.standaard.be/cnt/dmf20230905_95778946

<https://www.sybrenvanoverberghe.com/>